

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/6/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014898948
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9014898948.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu X. V., bývajúceho v J., zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou v Bratislave, Podbrezovská 34, proti žalovanej Slovenskej republike - Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 101/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 v časti výroku, ktorým súd prvého stupňa zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj v o výroku o trovách konania v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 v jeho potvrdzujúcej časti, ako aj vo výroku o trovách odvolacieho konania, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 v časti výroku, ktorým súd prvého stupňa zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu návrhom doručeným súdu prvého stupňa 31. marca 2009 domáhal od žalovanej podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov náhrady škody za nezákonné zadržanie a obmedzenie osobnej slobody, ktoré nastalo 9. augusta 2005 postupom orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len ako „OČTK“) so súhlasom dozorujúceho prokurátora.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobný návrh zamietol. Žalovanú ďalej zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 6 397,81 € na účet právnej zástupkyne žalobcu JUDr. Eleny Ľalíkovej. V odôvodnení svoj rozhodnutia uviedol, že 4. augusta 2005 Prezídium policajného zboru, Úradu boja proti korupcii vydalo uznesenie, na

základe ktorého bolo začaté trestné stíhanie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1, 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v doposiaľ nezistenom dni a čase v roku 2004 a 2005 žiadal a prijal doposiaľ nezistený sudca Okresného súdu Levice cez sprostredkovateľa, doposiaľ nezisteného advokáta, úplatok vo výške najmenej 3 000 Sk od doposiaľ nezistených väzňov z ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Následne 9. augusta 2005 v Leviciach o 15,25 hod. bol podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku zadržaný žalobca ako podozrivý z predmetnej trestnej činnosti. K zadržaniu došlo po predchádzajúcom telefonickom súhlase dozorujúceho prokurátora udelenom 9. augusta 2005 o 15,00 hod. Zároveň došlo u žalobcu k obmedzeniu osobnej slobody podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku vyšetrovateľom 9. augusta 2005 o 15,25 hod. Žalobca bol zadržaný z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. a/, b/ Trestného poriadku, ako osoba podozrivá, ktorá bola pristihnutá bezprostredne pri korupčnom trestnom čine. Napriek tejto skutočnosti, pri osobnej prehliadke boli o žalobcu nájdené len veci osobného charakteru, žiadne predmety preukazujúce, resp. nasvedčujúce bezprostrednému spáchaniu korupčného trestného činu u žalobcu nájdené neboli. Ďalej uviedol, že podkladom pre začatie trestného stíhania (pokiaľ ide o osobu žalobcu) bolo iba trestné oznámenie a následná doplňujúca výpoveď odsúdeného Y. P.), ktorý bol toho času vo výkone trestu v L. pre spáchaný trestný čin vydierania, ktorý v rovnakom čase požiadal o jeho podmienené prepustenie s tým, že túto vec mal prejednávať žalobca. Okresný súd mal za nepochybné, že pri zadržaní a obmedzení osobnej slobody žalobcu došlo k porušeniu procesných noriem Trestného poriadku (§ 67, § 76 ods. 1, 2), nakoľko neboli naplnené žiadne procesné predpoklady, aby bola osoba žalobcu takýmto spôsobom zadržaná a bola jej obmedzená osobná sloboda. Ak malo byť trestné stíhanie a podozrenie OČTK vedené proti X.i, nebol dôvod u žalobcu, aby bol zadržaný ako osoba podozrivá a nebol dôvod, aby bola žalobcovi týmto spôsobom obmedzená osobná sloboda. Žalobca v tejto veci mohol byť predvolaný na výsluch ako svedok. Súd prvého stupňa mal za preukázané, že u žalobcu došlo zo strany vyšetrovateľov ako aj dozorujúceho prokurátora k nesprávnemu úradnému postupu pri jeho zadržaní, v dôsledku ktorého mu vznikol nárok na náhradu škody tým spôsobenej. Súd prvého stupňa ďalej dospel k záveru, že v súdnej veci je pasívne vecne legitimovaná práve žalovaná z dôvodu, že bez predchádzajúceho telefonického súhlasu špeciálneho prokurátora by nebolo možné zadržať a obmedziť osobnú slobodu žalobcu, pričom z obsahu vyšetrovacieho spisu nie je zrejmé, či sa dozorujúci špeciálny prokurátor (pred udelením predmetného súhlasu) vôbec oboznámil so spisom. Súd prvého stupňa mal tiež za to, že skutočnosť, že si žalobca pri predbežnom prerokovaní návrhu uplatnil nemajetkovú ujmu len do výšky 5 000 000 Sk, pričom v žalobe žiadal až 200 000 €, nebolo prekážkou pre konanie súdu o tomto nároku. Okresný súd mal za to, že u žalobcu je daný právny nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné zadržanie a obmedzenie jeho osobnej slobody vo výške 50 000 €. Výšku nemajetkovej ujmy určil s prihliadnutím na intenzitu, rozsah, ohlas, ako aj následky a závažnosť tohto zásahu. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania súd prvého stupňa uviedol, že v danom prípade bol sporný okamih začatia plynutia trojročnej premlčacej doby (predĺženej o 6 mesiacov), kedy sa žalovaná domnievala, že týmto dňom bol deň nasledujúci po zásahu, keďže v deň zásahu sa žalobca musel dozvedieť o škode. V tomto smere sa súd prvého stupňa s argumentáciou žalovanej nestotožnil, nakoľko mal za to, že je síce pravdou, že nemajetková ujma začala vznikať v deň zadržania, avšak táto postupne silnela, čoho dôkazom sú zhoršujúce sa zdravotné problémy žalobcu fyzického aj psychického charakteru. Prisvedčil žalobcovi, že moment, kedy sa žalobca naozaj mohol dozvedieť o veľkosti nemajetkovej ujmy (výške v žalovateľnom rozsahu) bol deň 3. december 2007, kedy bolo definitívne skončené trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu korupcie (aj keď trestne stíhaný bol len advokát X. O. a skutok bol neskôr prekvalifikovaný). Ujma na zdraví, dobrom mene, povesti a pod., ktorá vcelku predstavuje nemajetkovú ujmu, nebola spôsobená a neprejavila sa len v jeden deň (len zadržaním a obmedzením osobnej slobody), ale bola dotváraná postupne, pričom k jej zavŕšeniu (aspoň v žalovateľnej výške) došlo skončením trestného konania, v ktorom žalobca bol pôvodne podozrivý z trestného činu korupcie. Námietku premlčania vznesenú žalovanou považoval za nedôvodnú. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolania žalobcu a žalovanej rozsudkom z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Dovolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa nepripustil. Odvolací súd najskôr skúmal žalovanou vznesenú námietku premlčania, pričom dospel k záveru, že nie je

dôvodná. Uviedol, že o tom, že žalobcovi skutočne vznikla nemajetková ujma, sa žalobca dozvedel až 3. decembra 2007, kedy prokuratúra zastavila trestné stíhanie vedené proti obvinenému X. O. pre pokus trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1 k § 250 ods. 1 Trestného zákona, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V rámci daného trestného stíhania bol (stále) podozrivý zo spáchania trestného činu nielen obvinený, ale aj žalobca. Bol označovaný za osobu, vo vzťahu ku ktorej, resp. s ktorou obvinený trestnú činnosť spáchal. So zastavením trestného stíhania tak trestné konanie skončilo, definitívne zanikli účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, podozrenie, zo spáchania trestného činu žalobcom sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania, o vznesení obvinenia. Odvolací súd v nadväznosti na uvedené vyslovil názor, že žalobcovi začala plynúť premlčacia doba (3 roky + 6 mesiacov) až od nasledujúceho dňa po zastavení trestného stíhania, teda od 4. decembra 2007. Ak teda žalobca podal návrh na súd 31. marca 2009, urobil tak včas. Odvolací súd ďalej považoval návrh žalobcu čo do základu, ako aj v priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy, za dôvodný. Uviedol, že záver súdu prvého stupňa je správny aj v tom, ktorý orgán za štát koná. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné žalovanej priznať úspech ani vo výroku o náhrade trov konania. Súd prvého stupňa správne pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z výšky žalobcovi prisúdennej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaná neuviedla žiadne vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by privodili pre ňu priaznivé rozhodnutie. Odvolací súd dovolanie nepripustil, pretože sám vo veci nevidel otázku zásadného právneho významu, na ktorú by mal odpovedať dovolací súd a žalovaná ani žiadnu takúto otázku neuviedla. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže obaja mali v odvolacom konaní úspech len čiastočný.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 v jeho potvrdzujúcej časti, ako aj vo výroku o trovách odvolacieho konania v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 v časti výroku, ktorým súd prvého stupňa zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania, podal postupom podľa § 243e ods. 4 O.s.p. v spojení s § 35 ods. 2 písm. i/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal uvedené rozhodnutia v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním napadol hodnotenie konajúcich súdov, na základe ktorého prijali interpretáciu, že známe skutkové indicie, o ktorých mal prokurátor vedomosť, nemal prokurátor vyhodnotiť ako existenciu dostatočného podozrenia voči žalobcovi. Generálny prokurátor ďalej namietal, že konajúce súdy tiež nesprávne právne posúdili otázku začatia plynutia premlčacej doby tým, že nesprávne interpretovali ustanovenie § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Správne mali súdy ustáliť, že žalobca sa náhrady škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu jeho zadržania mohol domáhať už deň nasledujúci po jeho zadržaní (10. augusta 2005), teda premlčacia lehota uplynula 20. januára 2009. Žalovaný nárok je preto premlčaný. Napokon generálny prokurátor namietal neprávne právne posúdenie súdov nižšieho stupňa aj pri určení výšky nemajetkovej ujmy spočívajúcej v nesprávnej právnej interpretácii ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy považoval za neprimerane vysokú, za v rozpore s dobrými mravmi a ustálenou judikatúrou, a že je niekoľkonásobne vyššia ako výška odškodnenia obetí násilných trestných činov.

Žalobca v o vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky aby mimoriadne dovolanie zamietol, odmietol, prípadne konanie o ňom zastavil. Ďalej žiadal, aby dovolací súd žalovanú zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaná sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora plne stotožnila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 4 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané

opodstatnene.

Bez podnetu je generálny prokurátor oprávnený podať mimoriadne dovolanie v prípadoch uvedených v § 35 ods. 1 a 2, a to aj vtedy, ak prokurátor do začatého konania nevstúpil (§ 243e ods. 4 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f O.s.p.).

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. namietané, tieto neboli ani zistené. Pokiaľ ide o tzv. iné vady konania generálny prokurátor v texte mimoriadneho dovolania síce uviedol ustanovenie § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., existenciu iných vád konania, ktoré by mali za následok neprávne rozhodnutie vo veci však žiadnym spôsobom neodôvodnil. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci dovolacieho konania ani tieto vady nezistil.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ako dovolací dôvod uvádza, že rozsudky súdov nižšieho stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pretože (okrem iného) súdy nižšieho stupňa nesprávne vyhodnotili žalovanou vznesenú námietku premlčania uplatneného nároku.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadne koniec lehoty na jeho posledný deň.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

Podľa § 19 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode.

Podľa § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

Po vznesení námietky premlčania nároku na náhradu škody žalovanou bolo medzi účastníkmi konania sporné najmä určenie začiatku plynutia premlčacej lehoty. Žalovaná tvrdila, že premlčacia lehota začala plynúť 10. augusta 2005, teda deň po zadržaní žalobcu na základe telefonického súhlasu prokurátora, pretože žalobca sa o škodu musel dozvedieť už pri samotnom zadržaní jeho osoby a následných úkonoch OČTK. Žalobca tvrdil, že momentom, kedy sa dozvedel o výške škody v žalovateľnom rozsahu a teda aj začiatok plynutia premlčacej doby bol 3. december 2007, kedy bolo definitívne skončené trestné stíhanie pre trestný čin korupcie, v ktorom vystupoval aj žalobca ako podozrivý. S touto argumentáciou žalobcu sa stotožnili aj súdy nižšieho stupňa v odôvodneniach svojich rozhodnutí.

Právo na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode, pričom lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov. Za nesprávny úradný postup, na základe ktorého žalobcovi vznikla nemateriálna škoda považoval žalobca telefonický súhlas prokurátora z 9. augusta 2005 s jeho zadržaním a prehliadkou jeho kancelárie; na základe ktorého následne toho dňa OČTK zadržali žalobcu počas pracovnej doby v budove Okresného súdu Levice, obmedzili mu osobnú slobodu, vykonali osobnú prehliadku i prehliadku jeho kancelárie, tieto priestory zapečatili, následne ho odviezli do policajného automobilu a odviezli ho na výsluch do Bratislavy a po výsluchu ho prepustili a dovezli naspäť do budovy Okresného súdu Levice. Bez súhlasu prokurátora by nebolo došlo k hore uvedenému nezákonnému postupu OČTK a teda ani ku vzniku nemateriálnej škody na strane žalobcu. Žalobca uviedol, že škoda začala vzniknúť v deň jeho zadržania a postupne silnela, čoho dôkazom sú zdravotné problémy žalobcu fyzického aj psychického charakteru (č. l. 85 spisu). Na pojednávaní z 8. septembra 2010 žalobca uviedol, že bolo pre neho stresujúcou situáciou už samotné odvedenie OČTK z budovy súdu za prítomnosti jeho kolegov, ale najhoršie nepriaznivé dôsledky nesprávneho úradného postupu pociťoval po príchode domov cca o 23.00 hod. toho dňa. Na základe uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že nesprávnym úradným postupom žalovanej (prokurátora) a následne OČTK vznikla žalobcovi 9. augusta 2005 (deň zadržania) nemateriálna škoda, pričom sa o škode v tento deň aj dozvedel, keďže bol pri nesprávnom úradnom postupe osobne prítomný a dôsledky tohto postupu začal pociťovať už toho dňa. Trojročná premlčacia lehota na uplatnenie predmetnej škody začala plynúť 9. augusta 2005, spočívala po dobu šiestich mesiacov od 21. apríla 2008 do 21. októbra 2008 (z dôvodu prerokovania predbežného nároku) a uplynula 9. februára 2009. Žalobca si však uplatnil nárok na súde až 31. marca 2009, teda po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej lehoty.

Pokiaľ ide o tvrdenie súdov nižšieho stupňa, že nemajetková ujma vzniká postupne (nie v jeden deň), nakoľko dopady neoprávneného zásahu sa prejavujú v spoločenskom postavení poškodenej osoby postupne, považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné uviesť, že skutočnosť, že žalobca subjektívne pociťuje negatívne dôsledky nesprávneho úradného postupu žalovanej aj po neurčite dlhú dobu po skončení neoprávneného zásahu do jeho osobnej sféry (zadržania) a musí sa s nimi určitým spôsobom vysporiadať, nepredstavuje ďalšiu konkrétnu nemajetkovú ujmu, s ktorou by bolo možné spojiť plynutie subjektívnej premlčacej lehoty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožňuje ani s argumentáciou súdov nižšieho stupňa pokiaľ tvrdili, že žalobca sa o vzniku škody dozvedel až 3. decembra 2007, kedy prokuratúra zastavila trestné stíhanie vedené proti X. O. pre pokus trestného činu podvodu. Uvedený záver súdov nižšieho stupňa nemá oporu v zákone ani v zistenom skutkovom stave. Okresná prokuratúra Topoľčany uznesením z 3. decembra 2007 č. k. 1 Pv 309/2006-75 zastavila trestné stíhanie vedené proti obvinenému X. O. pre pokus trestného činu podvodu na tom skutkovom základe, že ako advokát 9. augusta 2005 asi o 11.20 hod. v priestoroch svojej advokátskej kancelárie žiadal od osoby vystupujúcej pod menom K. Z. sumu 35 000 Sk predstierajúc, že zabezpečí u sudcu Okresného súdu Levice, aby bol odsúdený Y. P. podmienčne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, čo však nevykonal a finančnú čiastku v sume 35 000 Sk si mienil ponechať pre svoju potrebu, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Trestné stíhanie zastavené 3. decembra 2007 nebolo vedené proti žalobcovi ale proti X. O. pre pokus trestného činu podvodu, ktorého sa mal dopustiť tým, že obvinený mal predstierať, že bude pôsobiť na sudcu Okresného súdu Levice za sumu 35 000 Sk, čo však ani nemal v úmysle vykonať. Žalobca v čase zastavenia predmetného trestného stíhania preto nemohol byť podozrivý ani označovaný za osobu, s ktorou obvinený B. O. spáchal trestný čin podvodu, a už vôbec nie trestný čin korupcie, pre ktorý bolo trestné stíhanie proti obvinenému B. O. (nie proti žalobcovi) spočiatku vedené. Žalobca z tohto dôvodu ani nemohol mať dôvodnú obavu zo začatia trestného stíhania voči jeho osobe. Predmetom tohto súdneho sporu je odškodnenie za nesprávny úradný postup žalovanej, ktorého sa dopustila tým, že dala (prostredníctvom prokurátora) súhlas so zadržaním žalobcu a nie tým, že začala a následne 3. decembra 2007 zastavila trestné stíhanie proti Štefanovi Belaňovi, ktorého účastníkom žalobca nebol a uznesenie o zastavení trestného stíhania mu z toho dôvodu ani nebolo doručované. Záver súdov nižšieho stupňa o začatí plynutia premlčacej lehoty dňom zastavenia trestného

stíhania proti X. O. (3. decembrom 2007) preto z dôvodov uvedených vyššie nie je správny.

Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia lehota a oprávnená osoba v nej stanoveným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom k tomu, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie, napr. výšky bezdôvodného obohatenia, škody a podobne (viď napr. R 29/1983).

Poškodený, tak ako veriteľ musí sledovať plynutie premlčacích lehôt tak, aby svoje právo v stanovenej lehote vykonal, alebo uplatnil žalobou proti povinnej osobe na súde. Keďže si žalobca v súdnej veci túto povinnosť nesplnil, mali sudy nižšieho stupňa žalovanou vnesenej námietke premlčania priznať právne účinky. Generálny prokurátor teda dôvodne vytýka, že sudy nižšieho stupňa neprávne právne posúdili otázku premlčania žalobcom uplatneného nároku.

Tým, že sudy z tohto aspektu neposudzovali skutkový stav veci v nadväznosti k právnej stránke veci, došlo vo vzťahu k uvedenému k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. V dôsledku nesprávneho právného posúdenia veci zostal skutkový stav neúplný. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil aj výrok odvolacieho súdu o nepripustení dovolania proti rozsudku súdu prvého stupňa, hoci nebol mimoriadnym dovolaním napadnutý, z dôvodu jeho závislosti od potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu (§ 212 O.s.p.). Navyše dovolací súd považuje predmetný výrok za nadbytočný, pretože z dikcie § 238 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd rozhoduje len o prípustnosti dovolania a nie opačne, tak ako tomu bolo v súdnej veci.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.